

elektronická KAPITÁNSKÁ POŠTA

metodický a informační zpravodaj HKVS

číslo 77, únor 2023

Aktuálně:

**Jarní sraz VS ve Znojmě
SkaRe 2023 na Máchově jezeře**

Metodika:

Dobrodružství a řízení rizika

Sestry a bratři, úvodem mi dovolu ospravedlnění, že toto únorové číslo Kapitánské pošty otvíráte až v březnu. Období jarních prázdnin a souběh mnoha aktivit redakční rady hned na začátku února vydání čísla pozdržely. Zato jsou v něm některé na poslední chvíli přidáné aktuální informace.

Kromě toho se chci omluvit i já osobně, že tentokrát nebudu na jarním srazu. Za dobu svého téměř desetiletého fungování jako hlavní kapitán jsem chyběl tuším snad jen jednou kvůli stáží v cizině. Letos se mi Znojmo kříží s vědeckým setkáním v západních Čechách, a to opravdu nejde zkombinovat. Docela často jsem zatím srazy upřednostňoval a dával jim zásadní prioritu, ale nejde to dělat pořád. Stejně tak si myslím, že nejde dělat jednu věc moc dlouho, třeba učitele, aby člověk nezblbnul a na všechny jenom nemluvil nahlas, strojvedoucího, aby ze spánku rukou stále nemačkal „živák“, ale taky asi i hlavního kapitána nebo pracovat v Kapitanátu – práce na mnoha úkolech se nutně automatizuje, myšlenky se opakují a nové skvělé nápady se tak trochu mohou měnit v rutinu tradičního přístupu. Z „nových košťat“ se tak stávají „staří psi“ (druhé části přísloví necht si čtenáři doplní sami). Hodně věcí jsme v Kapitanátu posunuli, ale jsou věci, které stále čekají. A k tomu nás čekají na podzim i volby nového HKVS. Zatím neumím říci, kolik z nás a v jaké roli chce pokračovat, ale já na sobě začínám mít pocit, že obměna je nutná. Noví

lidé přeci přinesou do Kapitanátu nové myšlenky, nové pohledy na stejné věci, a to bude jen k dobru nás všech – vodních skautů, nebo ne? Když člověk vjede do vyjetých kolejí, ty jsou postupem času stále hlubší a hlubší a je těžší z nich vyjet a zvolit jinou cestu, nebo třeba i zcela jiný cíl...

Máme každý rok nové kapitány a kapitánky, nové instruktory, lektory různých specializací, držitele OČK, ale také kapitány a kapitánky, oldskauty, odrostlé rovery, zkrátka silnou generaci, která opouští aktivní službu vedoucích oddílů, kmenů aj. a mnozí přemýšlejí, co dělat dále a jak skauting vyvážit např. s rodinou. A to je příležitost pro práci v přístavech, ve střediscích, ale také například v Kapitanátu. Budu moc rád, když na to budete myslet a nezakuklíte se ve své obci, ve svém okrese či kraji – v Kapitanátu se dá naučit opravdu hodně věcí, co se v životě hodí, a radost, když se nějaká věc podaří, je skvělý pocit! A to nemluvíme o výjezdních zasedáních a společných podnicích spojených s HKVS jen málo! Tak o tom prosím již v předstihu přemýšlejte.

A jelikož únorovým tématem úvodníku bývá i Den zamyšlení, přidám sem několik citátů nako nec. U citátů je krásné, že skoro vždycky se podaří najít dva, co tvrdí opačnou věc. I podle naturelu autora:

„Čin nemusí vždy přinést štěstí, ale bez činu není štěstí.“

(Benjamin Disraeli, britský politik a spisovatel)

„Osmdesát procent úspěchu je dorazit tam, kam máte.“

(Woody Allen)

„Volno, ne práce je cílem člověka.“

(Oscar Wilde)

Tak vzhůru do jara a vězte, že *„citát je velmi užitečná náhražka vtipu“!* (Oscar Wilde).

CEDNÍK

Běží přihlašování na Kapitánský kurz 6

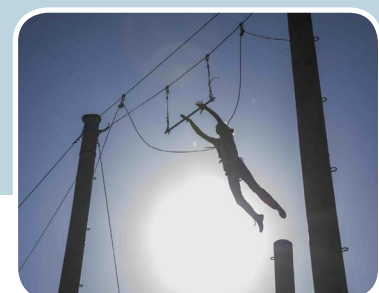
Jarní sraz VS ve Znojmě 7

SkaRe 2023 na Máchově jezeře 8

Dobrodružství a řízení rizika: vyhodnocení rizika 11

ZPRÁVY Z HKVS

V novém roce se sešel Kapitanát na svém lednovém jednání za osobní účasti členů, ale také online těch, kteří se svými právě narozenými dětmi nemohli zúčastnit. Ano, vítáme na světě Samuela, který se narodil Šišuli 7. ledna 2023. Kapitanát se co do počtu dětí velmi rozrostl.

KAPITÁNSKÁ ZKOUŠKA

Každoročně se věnujeme na začátku roku výjimkám z kvalifikací. Pro kapitány a kapitánky oddílů je povinná kapitánská zkouška, počet výjimek, které udělujeme, je ale poměrně vysoký. Je nám jasné, že je to částečně dáno tím, že se vedení oddílů předává mladším, kteří si teprve kvalifikace doplňují. Do 12. 3. 2023 běží [přihlašování na Kapitánský kurz](#), který proběhne na celkem pěti víkendech včetně srazů VS. Podrobnosti se dočtete v samostatném článku. I kdyby kurz již byl obsazen, nebojte se přihlásit jako náhradník, v podstatě vždy se nějaké místo před akcemi uvolní.

NAVIGAMUS 2025?

Ačkoliv se to nezdá, tak od Navigamu již uteklo mnoho měsíců

a vzhledem k tomu, že bychom rádi v této tradici pokračovali, stále hledáme organizační tým. Příprava velké akce zabere dlouhou dobu, čas se krátí... Apeluje-me tedy na šíření této informace a aktivní oslovení potenciálních adeptů, nejpozději letos je potřeba mít postavený tým, ideálně i místo a začít pozvolna plánovat.

NOVÝ HKVS 2023-2026?

Bliží se volební sněm VS, který proběhne v listopadu v Táboře na podzimním srazu VS. Kapitanát v současném složení pracuje již (neplánovaně) čtvrtým rokem a je velmi pravděpodobné, že někteří členové budou chtít dát prostor mladším, co se nezakecají, případně si dát alespoň pauzu... Tak o tom uvažujte, ptejte se na detaily, co to obnáší, a plánujte kandidaturu. Základní přehled je v článku [Jaký bude Kapitanát v období 2019-2022?](#) v Kapitánské poště z dubna 2019.

ČÍM SE DÁLE NYNÍ ZABÝVÁME?

- Na únorovém zasedání jsme se věnovali novele Řádu VS a našeho statutu, předpisům notně zastaralým, jejichž aktualizaci dotahujeme ke schválení na Náčelnictvu.
- Řešili jsme nesrovnalosti v ilustracích těsně před vydáním dětského handbooku – Světa vlčat a světlušek.
- Dojde k opětovné reakreditaci Kurzu vodní turistiky, i když z MŠMT šla až do loňska informace, že to nadobro skončí a pojedje se jen podle národní soustavy kvalifikací. Důvod je asi ten, že vodácká část NSK stále není hotova (jsme ve skupině s FTVS UK a vodáckými školami, nějak to vážně). Děkujeme všem našim lektorům za bleskurychlou reakci a Pérákoví z ústředí za pomoc s finalizací

projektu, kde MŠMT vyžaduje zcela novou strukturu všeho a poskytlo na to nízké jednotky týdnů. Dobrou zprávou je, že naše kurzy zakončené Zkouškou vodáckého minima nebo Kapitánskou zkouškou budou, v případě kladného stanoviska MŠMT k prodloužení akreditace, mít akreditaci i nadále.

- Měli jsme úvodní schůzku ke změnám ve vzdělávání v Junáku, abychom během letoška vhodně nastavili i začlenění a případné změny vodáckého vzdělávání.
- Novým ilustrátorem Mod/krých stránek místo Jogese je Šimon Bárta. Děkujeme Jogesovi za dlouholetou spolupráci a přejeme mu hlavně pevné zdraví. Také děkujeme Vezírovi, který relativně hladkou výměnu ilustrátorů dojednal.
- Snažíme se dotáhnout s VRJ novelizovanou Směrnicí pro akce na vodě, v níž mají být zahrnuty jednotné požadavky pro suchozemské a vodní skauty, a mohla se zrušit vloni aktualizovaná Vyhláška č. 3/2022 o bezpečnosti na vodáckých akcích a existoval pouze jeden předpis (obsah, na kterém nám záleží, viz články v loňské únorové a dubnové Kapitánské poště). Zatím však není zcela shoda v některých bodech a vůbec není jasné, kdy směrnice vyjde.
- V plném proudu jsou přípravy Jarního srazu VS (14.–16. 4. 2023) ve Znojmě a Skare (28. 4. – 1. 5. 2023) na Máchově jezeře. Podrobnosti k akcím se dočtete v samostatných článcích.
- Běží přípravy na kurz [Vůdce malého plavidla 2023](#).
- Na plese Matematicko-fyzikální fakulty UK s tématem Mořeplavci jsme ve spolupráci se Svazem jachtingu zajistili interaktivní program – uzlování, který měl podle ohlasů velký úspěch. HKVS

VODÁCKÉ DESETIKORUNY K 30. LEDNU 2023

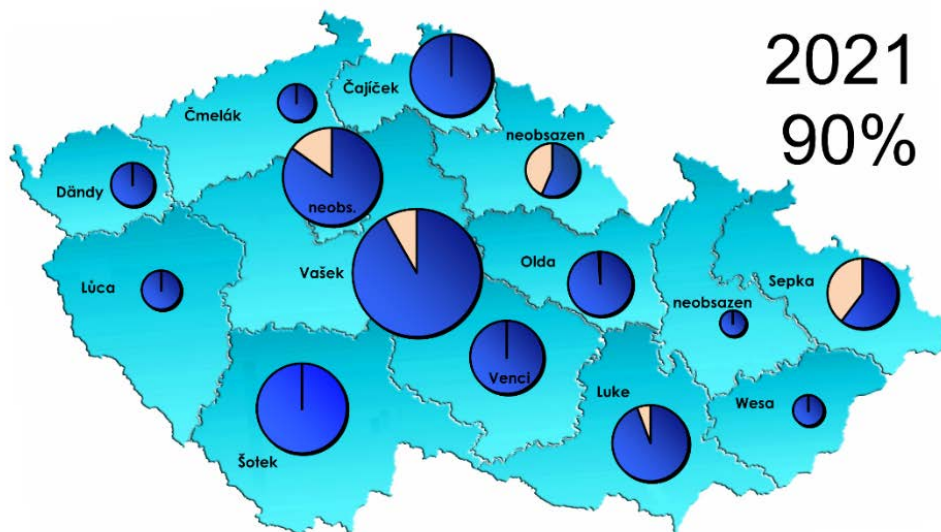
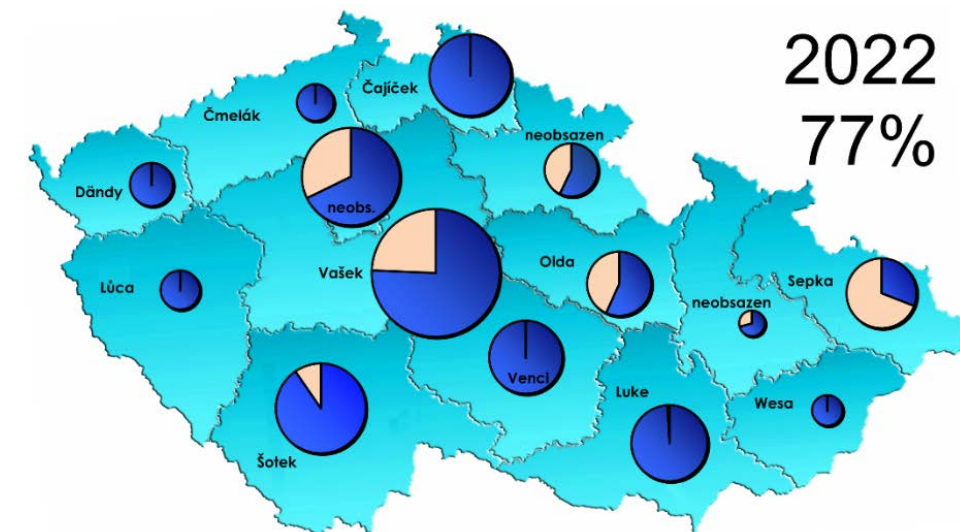
V minulém roce se vodácké desetikoruny postaraly mimo jiné o to, že několik oddílů mohlo nakoupit lodě P550 za výhodné ceny, i když na ně ještě neměly vlastní finanční prostředky. Kapitanát lodě předfinancoval, aby je oddíly mohly zaplatit později.

Co se připomínání možnosti darování vodáckých desetikorun týče, příliš jsme do toho neinvestovali, a tak i 77 % z možných darů nám dělá radost. Na 97 % darů z roku 2020 jsme pak právem hrdí, u zbylých 3 % známe důvody k nemožnosti poskytnutí daru.

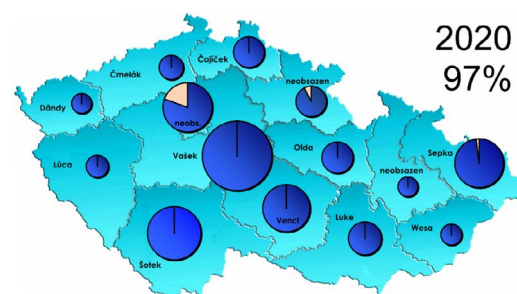
Kompletní informace o Desetikorunách a jejich využití jsou na www.hkvs.cz/10kc. Příspěvky ve výši 10 Kč za registrovaného člena se posílají na transparentní účet KVS 2300183549/2010 pod variabilním symbolem 99YYXXXX, kde YY je rok a XXXX je ev. číslo jednotky (pro rok 2023 to u jednotky ev. č. 114.05 bude var. symbol 992311405). V případě platby za více předchozích let je variabilní symbol 9900XXXX a ideálně roky uvést do zprávy příjemci. Příspěvky je možné zaplatit i hotově na Srazech VS.

Za všechny „vodácké desetikoruny“ zaslané v duchu hesla „vodáci sobě“ děkujeme.

HVĚZDÁŘ

Stav zaplacených zvláštních příspěvků za poslední roky: kruhové grafy ukazují podíl přijatých darů oproti počtu registrovaných vodáků v kraji. Modré pole označuje vodáky, za které byly přijaty desetikoruny, vyschlé béžové jsou ti ostatní.

VODÁCKÉ DESETIKORUNY PŘIJATÉ V OBDOBÍ 9.12.2022 AŽ 30.1.2023:

ev. č.	Přístav/středisko	částka
216.07	přístav Modrá kotva Liběchov	1 080 Kč
217.10	přístav Mladá Boleslav	370 Kč
218.07	středisko Krále Jiřího Poděbrady	380 Kč
219.04	středisko Willi Líbeznice	920 Kč
Z TOHO PLATBY ZA ROK 2021		
216.07	přístav Modrá kotva Liběchov	540 Kč
217.10	přístav Mladá Boleslav	180 Kč
219.04	středisko Willi Líbeznice	470 Kč

MOD/KRÉ STRÁNKY

Mod^d/kré stránky jsou vodácké přílohy dětských skautských časopisů – Světýlko a Skaut-Junák. Přílohou je dostávají všichni dětští odběratelé těchto časopisů, registrovaní v jednotkách registrovaných s označením „vodní“.

Pokud vaše děti přílohy časopisů nedostávají, překontrolujte v systému SkautIS, zda je Vaše jednotka označena jako „vodní“, a pokud ano, reklamujte věc v TDC, které pro HKVS zajišťuje distribuci Mod/krých stránek: tdc@skaut.cz.

Všechna čísla najdete ke stažení na webu <https://vodni.skauting.cz/modkre-stranky>.

CO NAJDETE V ÚNOROVÉM ČÍSLE?

Vlčata a žabičky zjistí, čím přikrmovat ptáčky v období zimy, co jim do krmítek nakrájet či nasypat. Na dvou stranách je také aktivita, která je provede vznikem menadrů. Zkusíte vytvoření krátkého filmu na schůzkách?

Skauti a skautky se dozví něco o našich ochráncích. Podíváte se? Pak stojí tato historie za přečtení. K dispozici je na webu <https://casopisy.skaut.cz>.

ŠKVRNĚ A VEZÍR

Mezi evatě ochránce patří i dva naši rodáci

Sv. Vojtěch (někdy zvaný Adalbert, maďarsky Běla) Pápežem zvolený biskup, rodem Slávňovčan; byl prvním Cechem (společně s slávňovčany nepočítají), který se plavil po moři. Proto je někdy zobrazován s pádem.

Jan Nepomucký, vládnul Jihlavě z Pomuk, byl původně postýlý úředník, kterému se dostalo mnišského života v klášteře. Jeho legenda říká, že se odmítl svěřit tajemství královny, což ho zabil. Je považován za ochránce lidstva a přiznává mu zázračnou sílu. Vodařům je považován za ochránce lodí a přiznává mu zázračnou sílu. Vodařům je považován za ochránce lodí a přiznává mu zázračnou sílu.

Sv. Metoděj byl vzdělaným synem belžského šlechtice, od dětství propovídal a uctovával. Jeho učení se šířilo do východní Evropy. Je považován za ochránce lidstva a přiznává mu zázračnou sílu. Vodařům je považován za ochránce lodí a přiznává mu zázračnou sílu.

Bratři vlnění (Cyriil a Metoděj) byli prvními křesťanskými misionáři, kteří přišli do našich zemí. Jejich učení se šířilo do východní Evropy. Je považován za ochránce lidstva a přiznává mu zázračnou sílu.

Co zpívala Majdalena
Naši pradávové žili vltavu po paměti. Vyznačili místa, kam se plavili a zpívali ve svých písních.

Z paměti kapitána
Na každém táboře nás provázela nějaká bytost a dělala patrona. Jednou to byl vodník Gusta (jiný Gusta byl totiž tenkrát velepluháček), jiný ještě žmít, baltický pirát Klaus, vyznávající cestovatel Van Nijssen, aid. Po válece, když jsem byl pouhé vodácké štěnátko, jsme měli tábor na břehu přehrady Souš v Jizerských horách. Místní zelinář nám věnoval asi 20 hlávek zelí, což byl tehdy nadmíru štědrý dar, který jsme si z velké díky přivezli na žehrníčku. Jenže ouha! Každá hlávka byla uvnitř shnilá a tužď nepoživatelná, odpadková nestráca a proto se vedle vykopala druhá, ze které vznikl po naplnění uhlédny hroboček. „Kdopak vám tu umířl?“ zeptaly se bačky houbařky z Desné. „Vy to nevíte?“ ptal se s vážnou tváří šprýmar Bublina. „Jedý padl partyzán Bedřich Brunclík.“ A bylo. K hroboček jsme přidali dřevěnou cedulku s letopisem a jménem. A mistři i tremeppok pak hroboček opatřovali až do doby, kdy se z Souše stal rezerváři pitné vody.

šifarská
Ječku, hájku zelený, hněvá, příčný nemá, šířel věcva zvečera, ra, tmavá noc byla, á, že bych zbloudila, á, nejži tu sama, í, jsem tu taký já, íplouli k prvnímu Jezu, Já tady stezal plouli na první vrata, Vemte sudňhat, šená vesniec, ta jako bělice, louli k svatýmu Jánú, ve šifu dolú, váteho Jána, í ochrana, í lipod šté-

Když jsme připluli do Davli městečku, zabořilo mě v mojem srdcičku. Když jsme připluli až na Vyšehrad, tam jsme nechali až ten náš šif stát.

MOD/KRÉ STRÁNKY PRO VODNÍ SKAUTY A SKAUTKY 1/2023

ČOLKA A ŽABKY PRO VODNÍ VLČATA A ŽABIČKY

Ahoj kluci a děvčata,
Chladná rána se hlásí o slovo, pestrobarevné listy stromů opadalo, a zřítalo jen hlučné na duhách a jehličí na některých jehličnatcích, a tuť teploměru ukazuje neodvratný příchod zimy. Pro nás je to období sněhových radováněk, ale pro některé živočichy je zima obdobím chudoby a nedostatku potravy. Pojďte se spolu podívat na ptáčí jídelníček a v teple domova či klubovny nad hrnkem teplého čaje připomenout letní spjižení tek.

Podívejte se do knížky a vymalujte si nejčastější návštěvníky krmítka. Spolu si povíme, jakým krmivem se jim spolu zavděčíte.

Do krmítka nepatří plesavé pečivo!
Vrabčí – těm se zavděčíte strouhaným nesoleným ušněným pečivem.
Sýkorka koňadra – nejčastěji na krmítku spjiště právě sýkorky, třeba koňadru. Ty mají nejraději tučná semena, jako slunečnici, mák nebo drcené ořechy.
Kos – ten má nejraději rozkrájené jablko nebo hrušku.

ptáčí SKVRNĚ **Šifarská: JOEŠ a AI**

MOD/KRÉ STRÁNKY PRO VODNÍ SKAUTY A SKAUTKY 1/2023

1. Najdi si blokček z papírky – takový ten samolepicí „post-it“. Odpočítej si 6 papírku a na ten šestý nakresli černou fixou koryto a na ten šestý na obrázku. Poté vždy překryj předchozím listkem a koryto začni a skončí stejně.

2. Překryj pátým listkem a řeku začni kreslit stejně a posleze vyboď – jako by si proud ukousnul kousek břehu a na druhé zase přidá.

3. A teď použij čtvrtý a začni malovat – přidá se pořádná eroze na jedné straně (vymilní břeh) a sedimentace (usazování) na druhé. Zátka se prohlubuje, vytváří se meandr.

MOD/KRÉ STRÁNKY PRO VODNÍ SKAUTY A SKAUTKY 1/2023

„Bože, chraň námořníka u břehu, na širém moři si už poradí sám.“ Fríské příslovi

Protože začíná nový rok a nová plavební sezóna, řekneme si něco o našich ochráncích. Všichni víme, že námořníci jsou posvátní, na lodi nesmí pískat, šiflet racky, třeje a albatrosy, přijíjet si ve stoje a nadávat na panovníka a majitele lodí. Při prvním vstupu na palubu je třeba hlasitě pozdravit loď, ale neuzítvat jiný pozdrav než Ahoj. Španělé a jiní katolíci tomuto slovu dávají význam **Ad Horem** (vesmíru) a K počtě Ježíše, ale pivoňové to byla žádost nebo naopak nabídka služeb přistavěného lodivoda plujícího na malém člunu typu hoy. Loď bývala křtěna a zasvěcována některému z svatých přímluvce, jehož socha bývala u hlavního stěžně, proto ten pozdrav při vstupu na palubu. **Jonás**

Českých námořníků nebylo mnoho, ale zato jsme měli hojně říčních plavců a vorářů. Slavný král a císař Karel IV. dopravě zboží, soli a dřeva po vodě ulehčil několika předpisy, díky jimž kupci neplatili za propouštění vorovými a lodními propustkami. Socha svatého ochránce se u nás nestavěla na docasně sestavené vory, ale na břehy blízko nebezpečných míst. Tak vznikl i název jednoho z nejdivočejších míst Vltavy – Svatojanských proudů, dnes zatopených vodou Štěpánovské přehrady. Jako zajímavost uvádím, že věrozvěst Konstantín (Cyriil) a Metoděj naše první kostelky zasvěcovali sv. Klementovi, jehož ostatky s sebou přinesl. Sv. Klement zahynul náhlou smrtí na území, kterému dnes říkáme Krym a je prvním křesťanským patronem námořníků. **Majdalena**

BĚŽÍ PŘIHLAŠOVÁNÍ NA KAPITÁNSKÝ KURZ 2023

Kapitánský kurz je zaměřen na prohloubení (nejen) vodáckých znalostí a dovedností, načerpání další inspirace k vedení skautského oddílu a je zakončen kapitánskou zkouškou. Plně nahrazuje dřívější modulovou či individuální kapitánskou zkoušku a je ekvivalentem ke Kapitánské lesní škole VS (která je v plánu opět na rok 2024) tak, aby účastníci splnili kapitánskou zkoušku během půl roku. Absolventi získají také osvědčení MŠMT Kurz vodní turistiky opravňující k vedení vodáckých skupin i v civilním životě (např. cestovní kanceláře, školní výpravy). Chybí ti kapitánská zkouška? Nepromeškej příležitost, kurz zabere tři víkendy a oba letošní srazy vodních skautů a žádný všední den!

TERMÍNY VÍKENDŮ:

14.–16. 4.	Jarní sraz VS	Znojmo
5.–8. 5.	Puťák po řece	Orlice
9.–11. 6.	Plachetní víkend	Poděbrady
15.–17. 9.	Víkend divoké vody	České Vrbné
10.–12. 11.	Podzimní sraz VS	Tábor

JAKÁ JE NÁPLŇ KURZU?

Úvodní víkend proběhne na Jarním srazu VS ve Znojmě. Pod vedením Hvězdáře se budeme v bazénu věnovat záchraně tonoucího a jak v oddíle plnit odborku Plavce. Dalším tématem bude příprava a vedení vodácké akce, kde se zaměříme na řízení rizika s Jelenem a specifika jídelníčku na vodáckých výpravách s Kuldou. Můžete se těšit také na vodu – na evropsky významnou lokalitu Meandry Dyje.

Na **puťáku po řece** Orlici pod vedením Jelena se jednak zaměříme na vedení skupiny na vodě,

jednak na to, jak by měl skautský vodácký puťák vypadat. Poplujeme na těžko bez doprovodných vozidel a užijeme si vodáckou a tábornickou romantiku. Večery budeme věnovat programům zaměřeným na ideový rámec vodního skautingu.

Na **plachetním víkendu** se naučíš základy jachtingu pod vedením Hvězdáře a dalších lektorů. Naučíš se oplachtěnou P550 nejen ustrojít a ovládat, ale také zachránit po převrácení tak, aby mohla pokračovat v jízdě. Probereme také řešení vypjatých situací na vodě po právní stránce, nezapomeneme na odborku Jachtaře, uzly a tipy na program pro oddíl.

Víkend divoké vody strávíme na slalomovém kanále v Českém Vrbném. Stěžejními programy

budou jízda a záchrana na divoké vodě, věnovat se ale také budeme fyziologii, péči o vodácký materiál a odborce Vodák/Vodačka. Programy povedou Šišule, Decibel, Cedník a další lektoři.

Závěrečný víkend proběhne na Podzimním srazu VS v Táboře. Těšit se můžeš na metodiku plavání pod vedením Cedníka, kulturu sdílené chyby s Jelenem, sdílení zkušeností z vedení oddílu vodních skautů, a v neposlední řadě na tradiční ples.

ÚČASTNICKÝ POPLATEK:

7400 Kč za celý kurz.

V ceně je zahrnuto ubytování, jídlo, zapůjčení a doprava lodí a dalšího materiálu, pronájem základen, bazénů, slalomového kanálu.

Pokud nenastanou nečekané okolnosti (např. výrazné zdražení nákladů, úbytek účastníků apod.) a na kurz se přihlásí více než 20 účastníků, 1000 Kč z účastnického poplatku bude vráceno na konci kurzu všem úspěšným absolventům se 100% účastí.

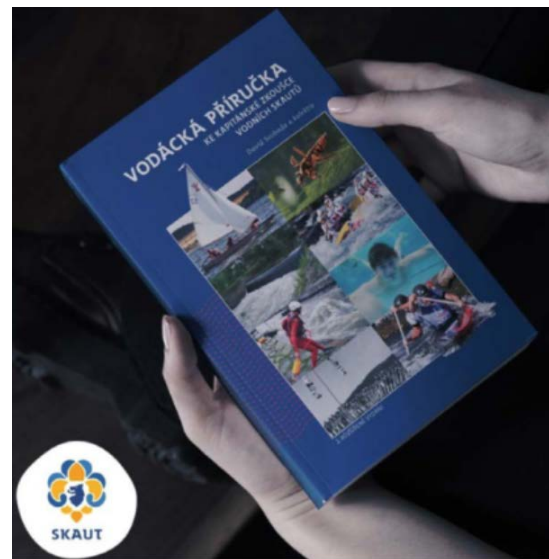
Přihlašování je přes [SkautIS](#) do 12. 3. 2023.

Další informace o kurzu najdeš na [webu](#).

Neváhejte se na nás obracet s dotazy a připomínkami.

Těšíme se na vás!

ZA TÝM KAPITÁNSKÉHO KURZU 2023 KULDA

JARNÍ SRAZ VS VE ZNOJMĚ

Ahoj,
rádi bychom Vás jménem pří-
stavu Neptun Znojmo pozvali na
sraz kapitánů pořádaný ve Znoj-
mě.

Hostit Vás budeme na naší zá-
kladně v malebném jihomorav-
ském městě Znojmě, hned vedle
krásného Gránického údolí s vý-
hledem na řeku Dyji a Znojemský
hrad.

MŮŽETE SE TĚŠIT NA BOHATĚ NABITÝ PROGRAM:

- Oldovo povídání s fotkami o **plachtění na P550** v Chorvat-
sku,
- odměny a tresty s Týnkou Bau-
movou,
- **řízení rizika** s Jelenem (pokra-
čování a prohloubení tématu,
kterému jsme se začali věnovat

na minulém podzimním srazu
a nyní i pravidelně v Kapitánské
poště. Program ale je samonos-
ný, předchází účast na podzim-
ním srazu není podmínkou),

- nebo o **záchraně na tekoucí
vodě.**

Kromě přednášek a workshopů
si uijeme i programy venku, mj.
**splutí jednoho z nejhezčích úse-
ků** na naší domovské řece Dyji
Krhovice-Valtrovice, **procházku
blízkým národním parkem Po-
dyjí** nebo prohlídku adrenalinové
trasy ve **znojemském podzemí.**

Společný program ukončíme
procházkou po historickém cen-
tru města Znojma s možností
ochutnávky místních specialit.

Budeme se na Vás těšit!

ZA TÝM JARNÍHO SRAZU VS
VOJTA, VIKI A KULDA

**PŘIDAT UDÁLOST
DO KALENDÁŘE**

SKARE 2023 NA MÁCHOVĚ JEZEŘE

Ahoj! Zapište si do diářů, že SkaRe v letošním roce proběhne v termínu 28. dubna až 1. května na Máchově jezeře v kempu Borný. V rámci SkaRe se jedná o premiéru této lokality.

Jak je to vlastně s tím Máchovým jezerem? Založil ho v roce 1366 Karel IV. pod názvem Velký rybník, ono to totiž ve skutečnosti žádné jezero není. Až v roce 1961 byl Velký rybník a celý okolní kraj o rozloze 1813 km² označen úředně jako Máchův. Místní mu tak říkali ale již od 19. století. Karel Hynek Mácha zde totiž čerpal mnohou inspiraci pro svá díla. Celá oblast je turisticky zejména v létě velmi oblíbená.

Pokud si budete chtít od závodění trochu odpočinout, můžete se vydat na některou z naučných stezek, které vedou přímo skrz kemp Borný. V nedalekém městě Doksy se pak nachází další zajímavosti vhodné k návštěvě, například Muzeum Čtyřlístku, Zoopark nebo zámek.

29. skautské mistrovství ČR v jachtingu

SkaRe 2023

28. 4. – 1. 5. 2023, Máchovo Jezero

Sledujte webové stránky skare.skauting.cz, kde se budou postupně objevovat důležité informace a přes které se budete moct na akci přihlásit. Účastnický poplatek na jednu osobu bude 1160 Kč se stravou, bez stravy pak 660 Kč.

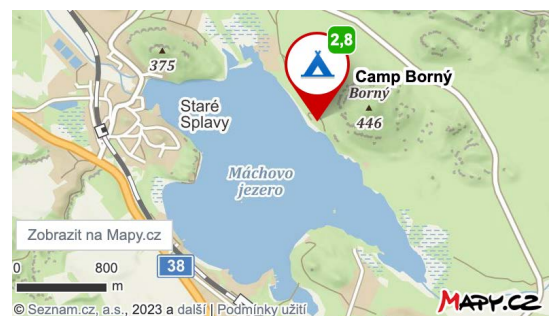
Přihlašování se spustí na začátku dubna.

Prosíme, dbejte na to, abyste s sebou měli řádné vodácké vybavení. Vyrazujeme si možnost

posádky bez správného vybavení a zajištění lodi nepustit do závodu. **Dopředu také upozorňujeme, že do areálu nesmí žádní psi.**

ORGANIZAČNÍ TÝM Z MAJÁKU
LIBEREC

**PŘIDAT UDÁLOST
DO KALENDÁŘE**

PREBUĎ V SEBE ATLANTĀNA NA AQUA 2023

Takmer nik z niekdajších Atlantánov nepochopil, že cesta k zachovaniu Atlantídy vedie inými chodníkami, než blahobytom. Že si vyžaduje istý spôsob sebaprenia a prekonanie tej najväčšej výzvy zo všetkých – výzvy prebudenia.

Atlantída, prebuď sa!

Zvolaj tie slová do noci, zvolaj ich do hlučného príboja, do hrnivého trilkovania divokej pereje. Nechaj tú správu znieť na hociktorom mieste a vedz, že tie slová smerujú k tebe. Ty si srdcom, ktoré sa prebúdzá, ty si Atlantídou

čakajúcou na skutočné objavenie.

Ak je podstatou tvojho bytia snaha robiť kúsok sveta o niečo lepším a svojou tvorivou činnosťou prispieť k dobru, volaj opäť a zas a znova: „Atlantída, prebuď sa!“ Vyjdi z bezpečia domovského prístavu a objav neobjavené – nových priateľov, nevšedné dobrodružstvá, vodný živel, večne žijúce mýty a vlastné prebudenie.

Čo Ťa čaká?

AQUA 2023 sa bude konať 24. –30. 7. pri Bratislave, v areále Divoká Voda. So svojou posádkou uzrieš zakutia dunajských

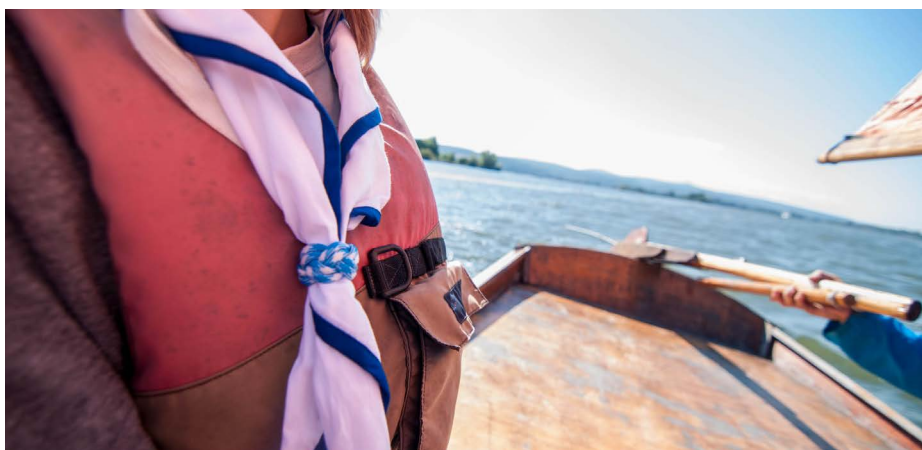

ramien s množstvom menších či väčších hrádzok. Prostredníctvom mestskej hry spoznáš letnú atmosféru mladej a energetickej Bratislavy, ktorá ťa očarí svojou históriou, promenádou, úzkymi uličkami aj množstvom zelene. Zoznámiš s blízkym okolím Čunova a lužným ekosystémom, ktoré vytvárajú jedinečnú harmóniu súžitia medzi človekom a prostredím veľrieky. Preukážeš tiež synchronizáciu a spoluprácu celej posádky pri vodných športoch, hrách a výzvach. Pestrosť AQUA spočíva aj v rozmanitosti kultúr a skautských zvykov, ktoré so sebou účastníci prinášajú.

Západom slnka sa to však nekončí. Neoddeliteľnou súčasťou AQUA je večerný program. Tešiť sa môžeš na slávnostný otvárací a záverečný ceremoniál, medzinárodný večer, koncerty, večer na vode a iné sprievodné aktivity.

Posledná šanca na registráciu!
Pridáš sa? → www.aqua.sk

ZA TÝM AQUA
PETRA SEMJANOVÁ, MAREK
PLEŠKO

AQUA 2023
ATLANTIS, WAKE UP!

REGISTRÁCIA
SPUSTENÁ
AQUA.SK

24. - 30.
ČERVENCE
2023

AQUASLOVAKIA

AREÁL
DIVOKÁ VODA
ČUNOVO
BRATISLAVA

ZEMŘEL KAREL TRÁVNÍČEK - ORIGO

S velkým zármutkem jsme obdrželi zprávu o úmrtí bratra Karla Trávníčka – Origa, s nímž se mnozí mohli setkat ještě na Navigamu 2022 v Mostě. Na svou poslední plavbu se vydal 24. listopadu 2022 ve věku 80 let. Jeho skautské působení a rozloučení sepsal Kruťas – Michal Paulič.

Strakonice 12. 12. 2022

Origo byl na podzim roku 1968 spoluzakladatelem 1. chlapeckého oddílu Černí vlci a dále jako vedoucí absolvoval více než 40 táborů stálých i putovních po českých a slovenských řekách. Vrcholem byla plavba po Dunaji z Bratislavy do Železných vrat v Rumunsku.

Absolvent dvou LŠ, mnohaletý

instruktor RK, organizátor několika zahraničních expedic po Evropě, účastník evropského jamboree v Holandsku a světového jamboree ve Švýcarsku. Člen Trojsetkání OS a Středoevropského subregionu ISGF. Dvanáct let člen NOS (pozn. red.: Nezávislý odborový svaz Policie ČR). Osmkrát byl členem servistýmu různých akcí vodních skautů. Rytíř řádu Zlaté lilie s heraldickým erbem. Nositel medailí a řádů Junáka – Medaile Svatého Jiří, Medaile skautské vděčnosti, Medaile díky, Medaile bronzového bobra.

K jeho 80. narozeninám dostal Čestné členství ve středisku Strakonice (měsíc před úmrtím).

Za 30 let služby a činnosti s Betlémským světlem dostal

od OS medaili.

Origo byl „cesták“ a cestování bylo jeho koníčkem. Projel Evropu, dvakrát byl v USA, Brazílii a k dobrému dával historky ze svých cest. Říkal jsem, že je tady „přes čáru“, odpovídal: „...ještě čtyři roky“.

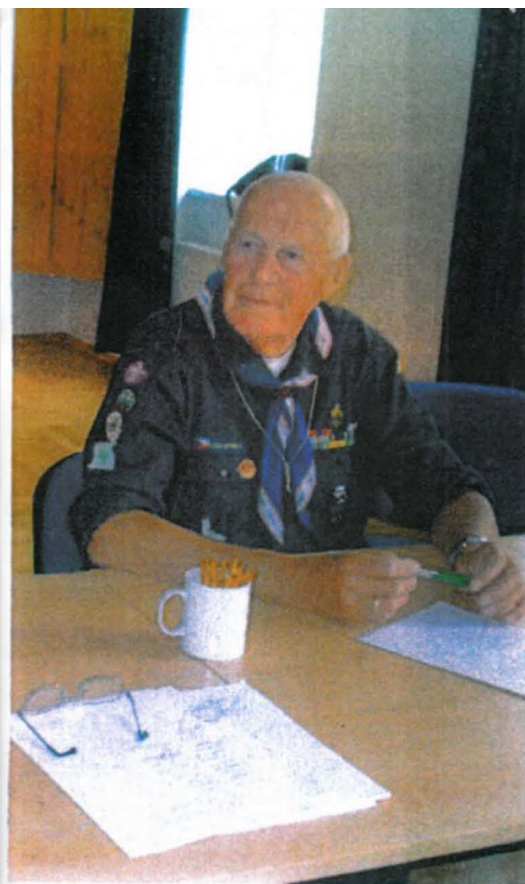
Pár slov k rozloučení, které proběhlo posledního listopadového dne v kostele – na rakvi skautská vlajka, klobouk, kytice. Čestná stráž, kytice KRJ, věnec od střediska, velký znak vodních skautů, nášivka ISGF a vyznamenání – insigne.

Obřad vydařený a důstojný za přítomnosti kamarádů a přátel z náčelnictva OS, KRJ a kluky, se kterými v roce 68 začínal.

KRUŤAS
(REDAKČNĚ ZKRÁCENO)

TRJSETKÁNÍ OS - POLSKO - 2018. STŘEDISKO ZHP
NA DĚCE WARTĚ.
ZLEVA BONGO - ZELO., KAREL, TR., JEHLÍČKA - BYŠETKA,
SEDIČI NÁČELNÍK OS SLOVENSKA.

Legát oldskautů Jihočeského kraje.
Rytíř řádu Zlaté lilie, nositel záslužného
kříže sv. Lezere de Jérusalem a mnoha dalších
řádů a medailí Junáka.

DOBRODRUŽSTVÍ A ŘÍZENÍ RIZIKA: VYHODNOCENÍ RIZIKA

V minulém čísle Kapitánské pošty (12/2022) jsme si řekli, proč je důležité uplatňovat prvky dobrodružné výchovy v přírodě pro růst fyzické a psychické odolnosti našich skautů a skautek.

Seznámili jsme se také s jednoduchým metodickým nástrojem pro prevenci – **Mapou prevence průšvihů**.

No jo, ale jak si mám vyhodnotit, co je moc riskantní a co ne? Pojdme se na to společně podívat trochu důkladněji.

Protože přitom čerpám z anglické literatury, budu pro zvědavé čtenáře uvádět i anglické ekvivalenty pojmů.

Pro začátek se pojdme sjednotit na několika definicích:

Nebezpečí (hazard): je cokoliv, co může způsobit škodu (ztrátu materiálu, majetku nebo zranění).

Závažnost poškození (the severity of harm) nám popisuje, jak závažná škoda hrozí. Obvykle se vyjadřuje na škále nepatrná – střední – kritická – katastrofální.

Riziko (risk): je měřítkem pravděpodobnosti, že konkrétní nebezpečí způsobí škodu. Je ovlivněno dvěma souběžně působícími faktory: **frekvencí** vystavení konkrétnímu nebezpečí a **závažností** tohoto nebezpečí.

Můžeme si tedy pomoci otázkami:

Jak často se můžeme setkat s tímto konkrétním nebezpečím?

Jak špatné to pro nás bude, pokud se s ním setkáme?

Riziko můžeme popsat a vyhodnotit – přes **množství** určitých případů (kvantitativně) nebo přes **míru rizika** určité aktivity (kvalitativně).

(Teď se asi mezi čtenáři vzbudí všichni akademici a doktorandi :-D).

U **kvantitativního popisu rizika** se více opíráme o **statistiky nehod** z podobných aktivit za dlouhou časovou řadu. Autora článku překvapilo zjištění, že Junák nic takového zatím nemá. U vodních skautů bychom se mohli opřít jednak o jednotlivé incidenty za posledních 10 let a statistiky podobných vodáckých organizací v ČR (Český svaz vodáků, Vodácká škola záchraný atd.), kde by mohly být relevantní údaje k dispozici.

U **kvalitativního popisu a vyhodnocení rizika** se na chvíli zastavme.

KVALITATIVNÍ POPIS A VYHODNOCENÍ RIZIKA

(Qualitative descriptions of risk and risk assessment)

Zde si při vyhodnocování rizika aktivity pomáháme přidavnými

jmény, abychom si popsalí buď narůstající **četnost** (frekvenci) nebo narůstající **závažnost**.

Je jasné, že při určité četnosti a současně závažnosti už bude stupeň rizika neúměrně vysoký. Např. vezmeme-li začátečníky lézt na jednoduchou skálu vysokou 10 metrů, ovšem bez jištění lanem, dostáváme účastníky do nepřiměřeného rizika.

Naopak zlomený nehet při skalním lezení nebo jachtingu bychom asi považovali za přijatelné riziko, jakkoli pro účastníka nepřijemné.

Naší snahou samozřejmě bude, abychom vyvážili přínosy programu a potenciální rizika, která by program měl skautům přinést. Zlatým pravidlem je, že bychom **se skauty neměli překročit pásmo středního rizika** (tj. žlutá pole Spektra rizika, obr. 1).

Sofistikovaný obrázek č.1 **Spektrum rizika** nám vlastně připomíná jednoduchou myšlenku: vždy posuzujeme **míru rizika** jako **kombinaci dvou faktorů**

Frekvence výskytu	Velmi pravděpodobný výskyt	Střední riziko	Závažné riziko	Vysoké riziko	Vysoké riziko
	Pravděpodobný výskyt	Střední riziko	Závažné riziko	Vysoké riziko	Vysoké riziko
	Občasný výskyt	Nízké riziko	Střední riziko	Závažné riziko	Vysoké riziko
	Nízká pravděpodobnost výskytu	Nízké riziko	Střední riziko	Střední riziko	Závažné riziko
	Nepravděpodobný výskyt	Nízké riziko	Nízké riziko	Nízké nebo střední riziko	Nízké nebo střední riziko
		Nepatrná závažnost	Střední závažnost	Kritická závažnost	Katastrofická závažnost
				Závažnost	

● OBR. 1: SPEKTRUM RIZIKA (THE RISK SPECTRUM)

Zdroj: Bob Barton: *Safety, Risks & Adventure in Outdoor Activities*, 2007

– frekvence/pravděpodobnosti výskytu nebezpečí a dále závažnosti poškození. Takže například vyhodnotíme-li pro lyžařskou túru na běžkách, že zlomení běžky nebo utržení vázání má hodnotu **střední závažnosti**, pak volba trasy obsahující strmý sjezd s nezkušenými lyžaři nás dostává do oblasti **pravděpodobného výskytu nebezpečí**, což v kombinaci obou znamená již **závažné riziko**.

a vnímaným rizikem pracujeme ve skautské výchově od samého začátku, i když si to ani neuvědomujeme. Vždyť co jiného je aktivita „Stezka odvahy“, kdy kratší nebo delší procházka po lesních cestách okolo tábora se liší od denní procházky pouze ve dvou aspektech: že jdu sám a že jdu potmě?

A přesto je tento program na táborech všeho typu naprosto tradiční. Organizátoři, kteří obvykle

A aby, pokud ztratí cestu, měl šanci se sám bezpečně vrátit. Jinými slovy: organizátoři připravují program tak, aby **skutečné riziko** bylo velmi nízké. Naopak **vnímané riziko účastníkem** může narůst do obřích rozměrů, podle věku účastníka, podle vzdálenosti od tábora, podle toho, jaké písničky a příběhy zněly u ohně, než vyrazil, zda už někdy stezku odvahy šel...

Podobný princip práce s „rozdílným rizikem“ lze najít u celé řady outdoorových aktivit. Vnímání vysokého rizika ještě naroste, když je aktivita pro účastníka úplně nová: slaňování z vysoké skály s horním jištěním, sjetí slalomového kanálu na raftu řízeného zkušeným guidem... a vzniká nám výborný potenciál pro práci s výzvou, prostor pro osobnostní růst člena.

Např. u lanových překážek je paradoxně u překážek ve výšce vnímané riziko mnohem vyšší, než u nízkých lan. Naopak zkušený organizátor ví, že je to přesně naopak: u nízkých lan je skutečně riziko, že může dojít k závažným zraněním mnohem vyšší, pokud lezec na překážce není dobře jištěn pažemi kamarádů z obou stran. Proto kvalitě jištění při zdolávání nízkých lanových překážek věnuje organizátor velkou pozornost.

● OBR.2: MALÁ HRA O PŘESTÁVCE BĚHEM VÝPRAVY NA BĚŽKÁCH... ALÉ 12 KM JE STÁLE PŘED NÁMI.

Foto: Jelen, archiv oddílu Lososi HK

Zlatá rada instruktorů zní: „Existují-li na place dvě možnosti, jak daný program udělat, zvol vždycky tu s menší mírou rizika“.

Protože jsme stále v preventivní části našeho plánování dobrodružného programu, s **mapou prevence průšvihů** úzce souvisí také technika **analýzy nejhoršího možného scénáře** (worst case analysis). Zde – jak název napovídá – si namodelujeme nejhorší myslitelnou kombinaci vlivů, a pak se při prevenci zabýváme tím, zda máme pro tuto situaci jednak odpovídající materiál, a také únikovou trasu.

SKUTEČNÉ A VNÍMANÉ RIZIKO

(Actual and perceived risk)

S rozdílem mezi skutečným

během dne aktivitu připravují, volí trasu tak, aby žádný skaut na cestě nezabloudil a nikam nespádl.

● OBR. 3: NA NÍZKÉ LANOVÉ PŘEKÁŽCE MUSÍ BÝT JISTIČI STÁLE VE STŘEHU

Foto: Eduard Hrabalík, Lanové centrum PROUD Olomouc

- OBR. 4: VYSOKÁ LANOVÁ PŘEKÁŽKA PŘINÁŠÍ ADRENALIN, ALE SKUTEČNÉ RIZIKO JE ZDE NÍZKÉ

Foto: Eduard Hrabalík, Lanové centrum PROUD Olomouc

PASTI ÚSUDKU ORGANIZÁTORA

(Instructor's self-made traps)

Jak vnímaví čtenáři postřehli, řada věcí v oblasti řízení rizika stojí na **úsudku organizátora** a jeho schopnosti riziko rozpoznat, pojmenovat a pracovat s ním. Tento úsudek hraje roli nejen v preventivní fázi, kdy aktivitu teprve plánujeme, ale zejména během samotné akce. Pojdme si nyní říct, jaké na náš „zdravý úsudek“ čekají pasti.

ZKUŠENOSTNÍ VZORCE

(Experience and pattern recognition)

U řady zkušených organizátorů se projevuje schopnost rozpoznat blížící se příznaky nějakého průšvihů mnohem dříve, než u jejich mladších kolegů. Ukazuje se, že to souvisí s množstvím nasbíraných zkušeností s podobnými situacemi v minulosti (a jejich dopady). Zkušenosti mají díky tomu vytvořenou jakousi **knihovnu situací** (zkušenostní vzorce), kterou **neustále porovnávají s přítomnou situací**.

Současně zkušenostní vzorce vytvářejí základ pro jakoukoliv

nově získanou zkušenost, a tím se knihovna situací neustále obohacuje.

Past na zdravý úsudek může sklápnout, pokud se například mladý, fyzicky zdatný rover chystá připravit dobrodružný program pro skauty, s jehož obsahem nebo provedením má vlastně omezené zkušenosti. Pak může vlivem atmosféry programu snadno ztratit přehled o celé situaci a přehlédnout drobné signály, které následně mohou vést k průšvihů. Například když pošle účastníky hry přepádlovat na druhou stranu přeřady na kánoích a nevšimne si, že se začíná zvedat vítr...

Aktivní budování zkušenostních vzorců je vlastně podpůrným argumentem pro zajímavou skautskou činnost – vytvářet pro naše skauty maximum pestrých situací, na které musí reagovat a tím obohacovat jejich „knihovnu situací“ pro jejich příští samostatné rozhodování.

KDYŽ ZTRÁCÍME, VÍCE RISKUJEME

(When we lose, we risk more)

Zkušenost ukazuje, že je univerzální lidskou tendencí **vnímat ztráty bolestivěji**, než případné zisky. Čelíme-li možné ztrátě, chceme se jí vyhnout i za cenu přijetí vyššího rizika. Dokonce i rizika, které bychom nikdy nepodstoupili, kdybychom měli jen něco získat. Přelezeme zábradlí na skalní vyhlídce, abychom zachránili klobouk, který nám uletěl...

Současně jsme si jako organizátoři vědomi **unikátnosti chvíle**, která se nemusí hned tak opakovat: je víkend a přitom hezké počasí, věnovali jsme spoustu času a energie celou akci zorganizovat, dopravit loď a účastníky na místo... V kontextu skautských akcí si to umíme představit: „*přece to teď nezrušíme, když jsme do toho už tolik investovali! Třeba se nám ta bouře vyhne... voda po povodni trochu opadne...*“

ZÁVAZEK JE SVĚRACÍ KAZAJKA

(Commitment is a straitjacket)

Představme si, že jsi jako organizátor vymyslel pro skauty dobrodružnou cestu skalnatou roklí, kterou vede potok. Přeskokování ze strany na stranu, přecházení po balvanech, místy traverzování po skalkách. To je váš plán A. Váš plán B je tu samou vzdáleností zdotat prostě oklikou po lesní cestě. Jsme na začátku rokli a je třeba se rozhodnout... Máme trochu zpoždění, blíží se soumrak, navíc to vypadá na dešť. Přelézání skalek, navíc za deště, by mohlo být nebezpečné, zůstat v rokli potmě by už celou akci posunulo hodně jinam...

Průzkumy ukázaly, že pokud se má organizátor rozhodnout pro změnu plánu, musí překonat poměrně **vysokou vnitřní bariéru odporu k této změně**. Cosi v našem podvědomí nás stále váže k původnímu plánu, ačkoli je naprosto jasné a logické, že je třeba co nejdříve zvolit plán B.

Zkrátka předem přijatý „závazek“ k plánu A nás podvědomě drží stále u původního plánu, i když se podmínky změnilly.

VIDÍM, CO VIDĚT CHCI

(Failing to see the whole picture)

Většina tzv. logického myšlení spočívá v tom, že hledáme **argumenty**, které nás **utvrdí v přesvědčení našich názorů**. Selektivně vyhledáváme informace, které potvrzují naše přesvědčení a potlačujeme protiargumenty: protože jsme pohodlní, soupeříme o moc v týmu, chceme se vyhnout konfliktu.

Řešením je osvojit si **pohled skeptika**, který pátrá po důvodech, proč se můžeme mýlit. Budte rádi, pokud ho v týmu máte.

„TO SE TADY BĚŽNĚ JEZDÍ“

(Social proof)

Znáte to: vedete skupinu skautů na laminátových pramicích a přijedete k jezu. Šlajsna je krátká a prudká, na konci velká vlna a vy nevíte, jestli v té vlně je ostří nějakého lomového šutru, nebo je to v pohodě. Prozkoumat pádlem to nejde. V tom se k vám přitočí mladík s pivem v ruce, který přišel z nedaleké restaurace: „*To se tady*

běžně jezdí!“ Oči všech skautíků se dychtivě stočí ke svému kapitánovi...

I v takové chvíli platí: rozum do hrsti! Jak pojedete s flotilou dál, pokud jednu pramici rozpáráte na tomhle jezu? Bylo by jednoduché dát na radu místního domorodce, který třeba ani není vodák. Tomuto efektu, kdy se rozhodneme na základě doporučení nezúčastněných, se říká „social proof“.

FOKUS

Organizátor si musí hlídat, aby nevěnoval příliš mnoho pozornosti jednomu účastníkovi na úkor ostatních. Může se stát, že účastník, který má během výpravy zdravotní potíže nebo slabou fyzickou kondici, poutá pozornost organizátora víc, než ostatní. Ale je častou chybou zapomenout, že také další účastníci mohou mít podobné potíže, jen je dosud nedávali tolik najevo. Proto myslíme na to, že je potřeba neztratit přehled nad stavem celé skupiny. Může nám v tom pomoci např. zdravotník, který se více věnujeme účastníkovi s potížemi, zatímco hlavní organizátor si udržuje celkový přehled nad skupinou.

„HOUBAŘÍCI“ BĚŽKAŘI

Výprava celého oddílu na běžkách. Za přední skupinou nejzdatnějších jde kapitán oddílu a snaží se udržet přehled nejen nad čelem skupiny, ale i nad „zadním vojem“. Dozadu, kde jde zástupce kapitána, se postupně „propadají“ všichni, kdo mají potíže s fyzickou, stojí poprvé na běžkách nebo prostě potřebují pomalejší tempo. Celá skupina se natáhne na stovky metrů.

Uprostřed skupiny jsou hoši, kterým pomalý pohyb nevyhovuje, ale chápou, že je potřeba celou skupinu udržet pohromadě. Tak si vymyslí jednoduchou zábavu: vyrazí na běžkách kolmo na směr výpravy, někde do lesa, tam si v hlubokém sněhu oběhnou nějaký vývrat a po pár stovkách metrů se zase vrátí do stopy k ostatním. Zkrátka podnikají takové „sněžné houbaření“. Potíž je v tom, že o jejich „houbařských výpravách“ nikdo jiný z oddílu neví... Nemluvě o tom, že z takové „houbařské výpravy“ se lze vrátit s utrženým vázáním nebo zlomenou běžkou...

● OBR. 5: NESPRÁVNÉ UCHOPENÍ BUDDY SYSTÉMU PŘI VÝSTUPU NA VELKOU DEŠTNOU :-D

Foto: Jelen, archiv oddílu Lososi HK

K udržení přehledu nad celým oddílem je třeba důsledně zapojit vedení posádek a vést je k tomu, že i když je akce oddílová, tak si **vedení posádek musí udržet přehled** nad všemi členy své posádky. A navíc tam, kde by i krátká ztráta přehledu mohla přinést velké nebezpečí, používáme kromě dohledu kormidelníků ještě tzv. **buddy systém**.

Buddy systém („buddy“ znamená kámoš, parťák) je systém převzatý z praxe sportovního potápění. V principu jde o to, že po celou dobu akce, kde nebudeme mít dobrý přehled o všech účastnících najednou, rozdělíme celou skupinu na dvojice, jejich členové se vzájemně hlídají a vědí o sobě.

Např. při společném koupání s vřící a žabičkami v řece: každý

účastník přesně ví, kdo je jeho buddy, a pokud zazní nějaký domluvený signál (např. píšťalka), chytí se dvojice za ruku a zvedne spojené ruce do výšky.

Buddy systém se samozřejmě nemusí používat takhle striktně, vhodnou formu volíme dle věkové skupiny a situace. Systém spočívá v tom, že každý z dvojice neustále ví o svém partákovi z dvojice a jakmile na nějakou dobu o něm přestane mít přehled, tak na to hned upozorní. To má svůj význam nejen při koupání, ale také při zimním putování na běžkách, při zimním táboření apod.

OPOJNÁ ZKRATKA DOSTUPNOSTI

(Being blinded by the prize)

Zkušenost ukazuje, že **pravděpodobnost jevů** posuzujeme podle toho, **jak snadno se nám vybavují z paměti jejich příklady**. Pokud si nikdo z organizátorů nepamatuje na nějakou nehodu při noční bojovce, považujeme za téměř jisté, že se nic nestane ani tentokrát. A navíc lidská paměť je ošidná – sejde z očí, sejde z mysli. Je dobré si ze zapsaných incidentů celou věc připomenout.

CHYBNÉ PŘEDPOKLADY VÁS NAKONEC DOSTANOU

(False assumptions will get you in the end)

Noc pod hvězdami

Posádky se celé odpoledne chystají na samostatné přenocování. Úkolem příštích hodin je projít trasu asi 16 km dlouhou v okolí tábora, najít si na dnešní noc vhodné místo, uvařit si společně večeři a přespát v hamakách. Zítra se vrátit do 10:00 dopoledne.

Atmosféra houstne, napjatý klid připomíná chvíli před zahájením útoku. Kormidelníci si znovu opakují zadání celého úkolu, prohlížejí si trasu a rozmístění kontrolních bodů na mapě. Pak poslední rozloučení.

● OBR.6: POSÁDKA PO NÁVRATU Z NOCI POD HVĚZDAMI

Foto: Jelen, zdroj: archiv oddílu Lososi HK

Jedna posádka za druhou opouští tábor.

Za táborem jednu posádku zastavuje zástupce kapitána. Nezdá se mu to, když vidí jejich poměrně malé batohy.

„Máte spacáky?“

Celá posádka zavrtí hlavou. V posádce se totiž dohodli, že spacáky brát na přespání nebudou...

To je situace, kterou můžete snadno zažít. Vymyslíte velký program na posílení samostatnosti posádek. Promýšlíte desítky detailů, ústupových tras, způsobů komunikace v případě nouze... **A vůbec vás nenapadne**, že by si skautíci mohli vymyslet, že si nevezmou spacáky, aby měli lehčí batohy. To byl chybný předpoklad organizátorů. A po svém objevu (že se chystá noc bez spacáků) byli organizátoři v dilematu, zda skautům pomoci, aby si z úkolu odnesli pozitivní zážitek, nebo je v tom „nechat“, aby si odnesli nepříjemnou, ale důležitou zkušenost pro budoucnost.

(Rozuzlení příběhu je pro zvědavé čtenáře na konci článku).

CO SE MŮŽE POKAZIT, TO SE POKAZÍ

(If something can go wrong, in time it probably will)

Létavice

Expediční kurz na mořských kajacích Vlny a hvězdy 2018, pořádaný Prázdninovou školou Lipnice (PŠL). Jsme šestý den na moři, táboříme na ostrově La Maddalena nedaleko Sardinie. Teď koncem září už hodně fouká – dnes 14 m/s. Chystáme se k odplutí, přestože jsou na moři slušné vlny. Celá flotila kvapně balí. V okamžiku, kdy je celá flotila kajaků na vodě, se ukáže, že jedna účastnice nemá špricku. Večer ji prostě jen položila na kajak a víc se o ni nezajímala. Až před odplutím zjistila, že zřejmě silný poryv větru v noci neoprenovou špricku strhl na moře a ta odplavala neznámo kam.

Asi hodinu zkusíme podél břehů i na blízkém moři uplavanou špricku najít. Proklínám svoji malou předvídavost:

náhradní špricky máme na obě velikosti kokpitů kajaků, ale všechny jsem je nechal v Tranzitu, který parkuje na začátku naší plavby. Kamarádi zkusí vyrobit náhradní špricku z igelitu a gumicuku, ale s tímhle účastnice do těchto vln nemůže. Nedá se nic dělat. Flotila se musí vylodit a já s jedním účastníkem, který nechal své auto zaparkované díky bohu právě na protějším břehu Sardinie, jdeme pěšky, pak stopem do městečka, na trajekt a autem k Tranzitu. Máme štěstí – do půlnoci jsme zpět u naší flotily a následujícího rána můžeme všichni vyplout.

Murphyho zákony říkají, že „co se může pokazit, to se pokazí“. A dále „... pokud se může pokazit více věcí najednou, pokazí se v té nejhorší možné kombinaci...“.

Nemohu si stěžovat, tak hluboce na nás Murphyho zákony tenkrát nedolehly. Mohlo být mnohem hůř. Ale je pravda, že ačkoliv celá expedice probíhala za velmi větrného počasí, tak jsme nijak na

účastníky netlačili v tom, jak mají být kajaky uklizené na večer. A zejména, jak mají být před větrem zabezpečené špricky. **Neuměli jsme si představit**, že by špricka v silném větru mohla uletět.

Tak naopak po této zkušenosti s létavicí byly všechny špricky na večer vzorně nataženy na kokpitech a organizátoři vezli troje náhradní špricky s sebou. Samozřejmě, že od této chvíle se už žádná špricka neztratila.

MÝTUS NEZRANITELNOSTI ORGANIZÁTORA

(The myth of instructor invulnerability)

Praxe ukázala, že nejméně na bezpečnostní pravidla dbají samotní organizátoři. Zkratka v roli organizátora se snadno podlehne mýtu „instruktorské nezranitelnosti“. Kromě vědomí, že je třeba jít skautům neustále příkladem v dodržování pravidel, které jsme sami nastavili, vznikají ještě další rizikové situace:

- organizátor je **pod časovým tlakem** (např. při přípravě programu nebo pracoviště),

- organizátor někdy **není pod přímým dohledem účastníků** (a tak preferuje různé zkratky v procesech a různé finty pro „zrychlení práce“),
- organizátor **pracuje úplně sám**.

Uvědomujete si to, pokud například pro své skauty chystáte slánění na odpolední program na táboře? Nebo když sami prozkoumáváte balvany v hluboké peřeji za táborem?

TEMNÁ STRÁNKA TÝMOVÉ PRÁCE

(Dark side of teamwork)

Shoda ve skupině se stává nejvyšší hodnotou. V zájmu shody potlačujeme nezávislost rozhodování jednotlivce, jeho samostatnost. Vnitřní soudržnost je důležitější, než zvažování faktů. Živná půda pro chybná rozhodnutí je připravena. Typickými symptomy jsou: nezlomná víra ve vlastní síly, iluze nezranitelnosti, okolí je nepřítel, nezájem o oponentní názory, účelová racionalizace rozhodnutí.

● OBR. 7: POKUS VYROBIT NÁHRADNÍ ŠPRICKU
Foto: Jelen, archiv kurzu Vlny a hvězdy 2018, PŠL

Zahraniční zkušenosti ukazují, že **týmy mají tendenci přijímat mnohem riskantnější rozhodnutí, než by přijal každý jednotlivý člen této skupiny.** Tento fenomén se občas nazývá **týmový posun vůči riziku** (*group risk shift phenomenon*).

KDE ZAČNEŠ, TAM SKONČÍŠ (Anchored attention effect)

Jde o **efekt ukotvené pozornosti.** Při diskusi a rozhodování v týmu organizátorů nastává častá situace: „*Jak dlouho myslíte, že ten program bude trvat?*“ Dvě hodiny maximálně, zazní první hlas. Následuje debata, jestli to bude trvat 1 hodinu nebo 3 hodiny. Později se ukáže, že program trval 5 hodin.

Co s tím? Dát si **od debaty v týmu odstup** a udělat si ještě navíc **svůj vlastní expertní odhad.** Pro odhad času neznámého programu používám metodu „odhad času známých aktivit“: rozdělím si celý program na sérii jednotlivých kroků, které si umím představit, a ke každému udělám střízlivý časový odhad.

Tak vezměme si například program Noční výsadek, při kterém vysadíme 3 posádky auty asi 7 km od tábora a ony budou mít za úkol dojít zpět do tábora. Nejdříve vyčlením čas 45 minut na motivační úvod a instruktáž výsadkářů. Pak přidám odhad rychlosti rozvozu jednotlivých výsadků auty na místa vysazení. Poté spočítám délku trasy každého výsadku (pomohou Mapy.cz). Pro rychlost přesunu každé skupiny budu počítat 4 km/hod. Pak k celkovému vypočtenému času přidám 50 % času navíc na chyby, dezorientaci, bloudění. A taky musím počítat s uzavřením celého programu v táborové kuchyni. Součet času na úvodní instruktáž + čas na vysazení + času na přesun výsadků + rezerva na bloudění + čas na noční uzavření programu mi dají můj expertní odhad pravděpodobné délky celého programu. A taky z tohoto odhadu dostanu odpověď na otázku „*V kolik musíme s výsadkem začít,*

pokud chceme mít všechny zpátky do 01:00 v noci?“.

EFEKT PŘIHLÍŽEJÍCÍHO (Bystander effect)

Odpovědnost musí být vždy konkrétní a osobní. Kolektivní odpovědnost, že „to“ máme na starosti tak nějak všichni, je cesta do pekel. Začíná to už u používaného jazyka: čím více použijeme neosobní formulace „udělá se“ či „stane se“, tím spíše se nám tento neosobní přístup vymstí. Tady hrozí efekt přihlížejícího – čím více čumilů u nehody, tím menší ochota zasáhnout v případě nouze. Obava ze zesměšnění, nebo že někdo z postávajících by uměl pomoci lépe...

Při řízení rizika je jasné pravidlo: **co konkrétní role nebo úkol – to konkrétní jméno.** Tady začíná a končí důvěra, díky které jsme schopni se pustit do odvážných experimentů a dosahovat výjimečných výsledků.

Důležitá otázka: Můžeme zahrnout do řízení rizika na samotné akci taky naše účastníky – skauty?

Ano, samozřejmě. Musíme! Čím víc je v této oblasti přijmeme za partnery, tím lépe. Vtahujeme je do řízení rizika od první chvíle akce: pravidla, používání vodáckých vest, buddy systém... a nezapomínáme vysvětlovat smysl každého jednoho opatření. Pak je šance, že je budou dodržovat a stanou se aktivními činiteli řízení rizika během akce.

***

Také tento díl seriálu „Dobrodružství a řízení rizika“ jsem zpracoval na základě metodiky **Prázdninové školy Lipnice** (PŠL) a mnoha zkušeností mezinárodní organizace **Outward Bound International** (OBI), jejíž je PŠL členem od roku 1992. Moje velké poděkování patří zkušeným metodikům řízení rizika obou organizací, zejména **Bobu Bartonovi**, skutečnému guru v Risk managementu

organizace OBI, a dále **Aleši Pokornému**, metodikovi v oblasti řízení rizika, který se o celou oblast v PŠL významně zasloužil.

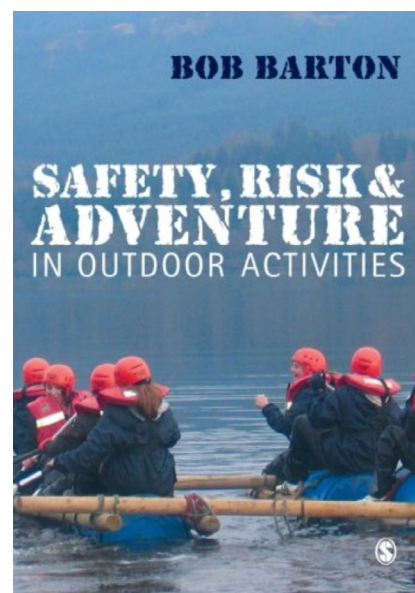
JELÉN
KAPITÁN 77. ODDÍLU VODNÍCH
SKAUTŮ LOSOSI HRADEC KRÁLOVÉ
INSTRUKTOR PRÁZDNINOVÉ
ŠKOLY LIPNICE

(Rozuzlení příběhu **Noc pod hvězdami:**

Organizátoři se rozhodli pro pozitivní zážitek – aby posádka vzpomínala na první samostatné spaní jako na hezké dobrodružství. Posádku vrátili zpět do tábora a skauti si museli batohy pod dohledem přebalit tak, aby s sebou nesli to, co jim vedoucí schválili. Tato posádka nakonec splnila téměř celý úkol, pouze začala hledat místo na přespání v hamakách tak pozdě, že už za tmy nenašli žádné vhodné stromy a spali na louce na roztažené plachtě. Pod hvězdami. Ale ve svých spacácích...).

POUŽITÁ LITERATURA:

- Aleš Pokorný: kapitola Řízení rizika, Instruktorský slabikář - praktická učebnice zážitkové pedagogiky, Praha, 2021
- Bob Barton: Safety, Risk & Adventure in Outdoor Activities, London, 2007

CHEEKYJAY

No, já tedy tomu mytí moc nedám...

U rybníka to nejdřív vypadalo, že kachny se jen cpaou rohlíkama, ale pak to do nich vjelo. Začaly se ráchat a potápět a cákaly na sebe vodu.

Jak se myje kachna?

Myje se kachna? A nestačí jí, že se celý den ráchá ve vodě? Půjdemme někam k vodě a uvidíme.

Po důkladném vykoupaní si protřepaly křídla a začaly si čistit peří.

Studenou vodou? Nikdy! To radši snij u ve špíně!

Jak je ctěná libost...

Závěr pozorování: Kachny jsou velmi čistotné. Asi by si mnozí z nás z nich mohli vzít příklad...

Blog pro zvědavé přírodovědce

www.cheekyjay.com

Zkoumej nebo zemři!

Blíž přírodě
www.blizprirode.cz

Realizováno ve spolupráci s MŽP ČR, generálními partnery ČMÚP.

Krásko!

Svatební taneček potápky roháče

Seděli jsme právě na břázi rybníka, když tu k nám připluly potáplý roháči. Daly se do tance a už jely. Bylo nádherné je pozorovat. Co udělají teď? A co přijde dál? Sledovali jsme je dalekohledem a jednotlivé fáze „tance“ jsme si nakreslili.

Tak pojď, fešáku.

1) Nejdřív připluly k sobě a pozdravily se mocným lřilem.

2) Pak otáčely střídavě hlavami do stran.

4) Odpluly od sebe, potopily se a opět vynořily s vodními rostlinkami v zobáčích. Připluly k sobě, začaly šlapat vodu, až střelala ve veškerých na všechny strany, a úplně se postavily. Pak odpluly od sebe a byl konec taneční série.

3) Skláněly hlavu na záda jako by si pročesávaly peří.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO
PŘÍRODNÍHO ZEMĚDĚLSTVÍ
A ROZVOJE VENKOVŮ

Ptačí zobáky

Ptáci, to jsou panečku lounáči. A každý z nich má zobák - radost pohledět. Zkusili jsme se zamyslet nad tím, jaké lidské nástroje nám ten který zobák svým tvarem a funkcí připomíná.

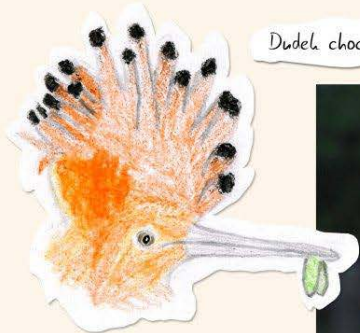
Dlask hlustožobý - louskáček.

Datel černý - dláto.

Orel mořský - trochu nůžky a trochu štipací kleště.

Dudel chocholatý - pinzeta.

Leleč lesní - sítko na motýly.

www.cheekyjay.com

www.facebook.com/cheekyjayblog

biodiverzita.coop.cz

Vydáno v rámci programu Českého svazu ochránců přírody "Ochrana biodiverzity", podpořeno Lesy České republiky, s.p. a Ministerstvem životního prostředí. Materiál nemusí vyjadřovat stanoviska donátorů.

Ministerstvo životního prostředí

Sbírka bobků

Dříve či později se v přírodě setkáte s něčím, co po sobě zvířata zanechají poté, co jim doběhne trávicí proces. S nejrůznějšími bobky a hovinými. Komu se to hnusí, nemusí si jich všimnout. A pro toho, kdo to zvládá, se otevírá další zajímavá kapitola poznávání přírody.

Z trusu se dozvíte, kde který živočich žije a hlavně, čím se živi.

Tahle ta luna se živila špičky. Kdo by to do ní řekl, do šelmy.

To je pane sbírečka. A nesmrdí!

husa

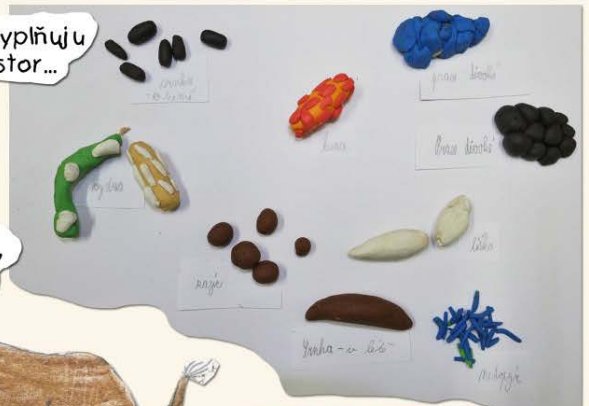
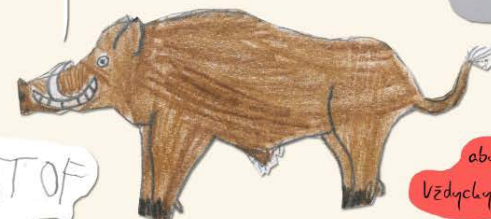

Anebo si jednoduše po procházce doma sednete a sbírku si vymodelujete.

Ňam, to byla dobrota.

Já tu vyplňuju prostor...

No, musím se pochválit, to se mi fakt povedlo.

První možností, jak založit sbírku trusu, je fotoatlas.

Své nálezy si samozřejmě můžete kreslit do terénního zápisníku.

KRYŠTOF

Nikdo vás tu nenabádá, abyste se v tom patlali holýma rukama. Vždycky se najde nepálá ta větvička nebo klacík...

Blog pro zvědavé přírodovědce

www.cheekyjay.com

Zkoumej nebo zemři!

Blíž přírodě
www.blizprirode.cz

Realizováno ve spolupráci s NETAGAS, generálním partnerem ČSOP.

MOKRÉ DĚJINY ZEMÍ KORUNY ČESKÉ LV - KŘIŽOVATKA EVROPY

Fúůj! říkají jedni a *Huráá!* volají druzí.

Ne, nemluvíme o letošních prezidentských volbách, i když to s nimi cípečkem názorů také souvisí. Nemluvíme ani o covidové pandemii, se kterou to souvisí jiným cípečkem, ani o cípku přepravujícím k nám plynná a kapalná paliva.

Jde o nedávné rozhodnutí vlády České republiky, kterým se tato v květnu uplynulého roku 2022 rozhodla zastavit projekt výstavby vodního dopravního koridoru Dunaj-Odra-Labe.

Kdysi dávno k nám přišel obchodník Sámó (asi Samuel) a držel se obchodní stezky vyšlapané na březích Labe. Obchodovalo se mu dobře a jako vedlejšák vzal vládu a obranu našeho celkem zřetelně vymezeného území.

O několik set let později se tu ochomýtal jiný obchodník jménem Ibrahim ibn Jakub, který si pochvaloval zejména to, že zdejší obchodní stezka vede až do Krakova, kde je napojena na severní větev Hedvábné stezky spojující Evropu s Orientem.

Mezitím ustaly vikingské nájezdy, protože naši severní sousedé založili Hanzu, která obchodem vydělávala víc, než Normané prostým rabováním. Toho si všiml i moudrý Karel IV., jenž se snažil přimět hanzovní kupce k založení obchodní kontory i v Praze a jiných městech Království českého. Protože však řeky Čech a Moravy nejsou Dunajem, Rýnem a Loirou, protože volská spřežení byla sice spolehlivá, avšak pomalá, němečtí obchodníci v Praze ani Olomouci pobočku Hanzu nezřídili a kogy naložené zbožím sem neposílali.

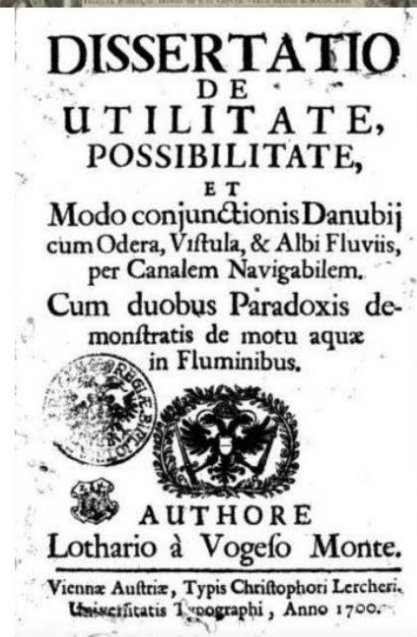
Karel IV., který tu chtěl mít centrum Evropy, věděl, že jeho vzor a jmenovec Karel Veliký dal roku 793 spojit průplavem přítoky Rýna a Dunaje. Písčité koryto však neudrželo tvar a vodu a projekt se nezdařil. Náš Lucemburk zadal roku 1375 svým zeměměřičům jiný jednoduchý úkol – vytvořit propojení Dunaje a Vltavy kvůli jednodušší cestě zboží z italských přístavů do Belgických Brugg. Karlovou smrtí však byl projekt zastaven.

V následujícím století byla vynalezena plavební komora (v Itálii?, Nizozemsku?, Německu?, Číně?), takže se při překonávání terénních nerovností nemuselo kopat tak hluboko. První komora prý stála v Itálii roku 1439.

Po éře rybníkářů a vodičků šestnáctého století nastal zase čas postavit něco onačejšího. Krátce

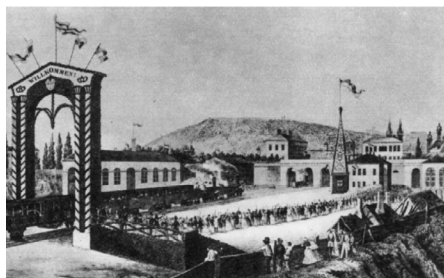
po konci třicetileté války požádaly moravské stavy císaře Ferdinanda III., „by na řece Moravě tok vody k plavení šiffův dosti příhodný byl J. Cí. a Král. Mt. ráčila jest mírným a poslušným stavům svým i to přednésti dáti, aby oni tu příležitost při sobě pilně a horlivě považili, jak nejpádněji a s mírným nákladem, by to v skutek uvedeno býti mohlo, jisté osoby naříditi nepominuli.“

Jeho Milost byla podobným projektem nakloněna, avšak ještě téhož roku zemřela, a k tomu všemu zase na Vídeň tlačili Turci, takže opět nic.

Zase až roku 1700 vydal lotrinský duchovní Lothar Vogemont latinský traktát „Disertatio de utilitate, possibilitate et modo conjunctionis Danubii cum Odera, Vistula et Albi fluviis per canalem navigabilem“ čili Pojednání o užitečnosti, možnosti a způsobu spojení Dunaje s Odrou, Vislou a Labem plavebním kanálem.

O autorovi víme jen to, že věděl, co a o čem píše, protože navrhoval propojení v nejnižším místě regionu u České Třebové.

Řiční doprava se vzdávala, ale brzy jí vyrostla konkurence v podobě železnice (a bankéře Rothschilda), protože nastalo „století páry“. V roce 1839 byla zprovoz-

V hraniční pevnosti Uherské Hradiště tenkrát sloužil plukovník Norbert Wenzel von Linck (Václav Link?), který nápad upřesnil v plavebním plánu řeky Moravy. Podle jeho plánu byla roku 1722 vybudována naše vůbec první plavební komora u Rohatce a navržena odbočka Bečvou k Odře.

něna železniční trať z Vídně do Břeclavi s odbočkou do Brna, pak do Přerova a Olomouce, Bohumína a Annabergu, dnes Chalupki. Roku 1845 přijel parní vlak do Prahy (a Karel Havlíček napsal epigram: „Co se divíš, bratře Čechu, jak entusiastu? Připojili Prahu k Vídni železem – i basta!“).

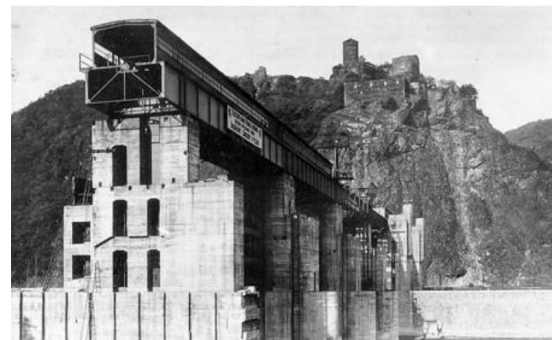

Za císaře Josefa II. byly vypracovány plány na splavnění řeky Moravy až po Olomouc a velkoobchodník dřevem Jan Rochus Dorfleuthner obdržel výsadní právo plavby po řece. Vozil pak nejen dřevo, ale i obilí, sůl, řemeslné výrobky a tabák.

Pokračovalo spojení na Děčín, čímž trasa Dunaj-Labe byla vytvořena nikoli řečišti, ale kolejemi.

Kyvadlo zájmu a ekonomiky se pak začalo vracet. Železniční doprava byla sice rychlejší, ale objem i hmotnost nákladu přepravovaného po vodě stejně výkonným parním strojem lodním několika násobně převyšovaly ekonomickou účinnost vlaku. V roce 1873 vypracovala anglo-rakouská banka projekt průplavu Dunaj-Odra pro čluny s nosností 240 tun. Trasa odbočovala z Dunaje východně od Vídně a byla vedena po pravém břehu Moravy a Bečvy po Hranice a dále do údolí Odry k Bohumínu. Tohoto vedení se většinou držely i další návrhy, a to až do vzniku Československé republiky. Pro začínající hospodářskou krizi došlo k dalšímu odkladu projektu až na přelom století. Roku 1901 byl podepsán Vodocestný zákon, ve kterém byla zakotvena i výstavba průplavu Dunaj-Odra-Labe. Zákon stanovil, že realizace má být zahájena roku 1904 a dokončena ve lhůtě 20 let.

A přišla válka a po ní rozpad mocnářství, ale vzniklá Československá republika záměr převzala. Pouze napojení na Dunaj bylo posunuto od Vídně k Děvínu, aby se vše dělo na československém území.

Projektu se ujalo Ředitelství pro stavbu vodních cest a byla zahájena stavba většiny dnešních stupňů na Moravě, Odře a Labi (též dnes poslední jez na Labi Střekov).

Předpokládaný návrat investice přiměl firmu Baťa vybudovat vlastní část, tzv. „Baťův kanál“ v délce 51 km se 14 komorami na trase Otrokovice – Rohatec. S myšlenkou přišel zakladatel firmy Tomáš, roku 1938 ji dokončil Jan Antonín. Část nákladů byla hrazena ministerstvem sociální péče z titulu „produktivní péče o nezaměstnané“.

Po připojení Rakouska a později Sudet k Německu roku 1938 měli Němci na propojení Dunaje s Labem velký zájem a stavba propustí pokračovala. Zastavena byla až v posledním roce války, kdy už na realizaci chyběly peníze, organizátoři i pracovní síly. Nákladní přeprava vodními cestami pokračovala až do přerušení přímým působením válečnou frontou.

Po válce přišla u nás krátká doba nápravy škod a obnovy ekonomiky v nejdůležitějších odvětvích, po ní však studená válka, při níž se více slibovalo než plnilo. V roce 1959 se Evropská hospodářská komise při OSN rozhodla vytvořit evropskou síť vodních cest, z nichž zatím byly dokončena jen trasa Rýn-Mohan-Dunaj.

Vodní cesta Dunaj-Odra-Labe se sice v současnosti dočkala studie proveditelnosti a přízně dopravních společností správ, ale stala se nepříjemnou nejen pro ochránce přírody, ekologické aktivisty a obyvatele obcí, jejichž katastrofy by měla vést u nás a v Polsku, ale i pro svůj velmi nerealistický odhad rozpočtu a návratnosti investic.

Takže jsme sice srdcem Evropy a křižovatkou jejích dopravních tepen, zatím ne však vodních.

Zpět k úvodu a těm cípečkům souvislosti s dneškem: Před půlrokem česká vláda zastavila projekt dopravního koridoru Dunaj-Odra-Labe, ale trucující právě skončivší

český prezident a na tučné státní peníze čekající betonáři jej naopak veřejně podpořili.

Projekt je tedy zastaven, nikoli zatím zcela zrušen. Ale zrušením územní rezervy (blokace pozemků obcí pod plánovanou stavbou) je osud kanálu zjevně zpečetěn...

VEZÍR

PŘÍŠTĚ: STOD

AKTUÁLNÍ TERMÍNKA

14.–16. 4. 2023	Jarní sraz VS	Znojmo
28. 4. – 1. 5. 2023	Skare	Máchovo jezero
5.–8. 5. 2023	Kapitánský kurz – puťák po řece	Orlice
12.–14. 5. 2023	ČLK Seals – úvodní víkend	Ploučnice
12.–14. 5. 2023	Kapka HKVS – 1. víkend	Karlovy Vary
20. 5. 2023	Závod PoDyji	Znojmo
9.–11. 6. 2023	Kapitánský kurz – plachetní víkend	Poděbrady
11.–20. 8. 2023	ČLK Seals – letní běh	Hněvkovice – Zahájí
17.–20. 8. 2023	Kapka HKVS – 2. víkend	České Vrbné
18.–27. 8. 2023	ČLK VS Námořní akademie – letní část	Nové Mitrovce
15.–17. 9. 2023	Kapitánský kurz – víkend divoké vody	České Vrbné
22.–24. 9. 2023	Kapka HKVS – 3. víkend	Karlovy Vary
28. 9. 2023	Napříč Prahou – přes Tři jezy	Praha
6.–8. 10. 2023	ČLK VS Námořní akademie – podzimní víkend	Mimoň
3.–5. 11. 2023	ČLK Seals – zkouškový víkend	Pardubice
10.–12. 11. 2023	Podzimní sraz VS	Tábor
16.–19. 11. 2023	ČLK VS Námořní akademie – závěrečný víkend	Plzeň
24.–26. 11. 2023	Kapka HKVS – 4. víkend	Cheb

elektronická KAPITÁNSKÁ POŠTA

METODICKÝ A INFORMAČNÍ ZPRAVODAJ HKVS ČÍSLO 77, ÚNOR 2023, ISSN 2695–1649

Vydává Hlavní kapitanát vodních skautů pro vnitřní potřebu.

Aktuální číslo Kapitánské pošty i archiv starších čísel včetně verzí pro tisk je k dispozici na webu vodni.skauting.cz/kapitanska-posta. Kapitánskou poštu dostávají e-mailem ti, co se přihlásili k jejímu odběru vyplněním formuláře na webu. Pokud si přejete být zařazeni do databáze, vyplňte svůj e-mail v příslušném formuláři. Pokud si nadále nepřejete eKP na svůj e-mail dostávat, stačí napsat na: odber-kp-pdf+unsubscribe@hkvs.cz.

MOKRÉ A MODRÉ STRÁNKY

Jsou vodácké přílohy dětských skautských časopisů – Světýlko a Skaut. Přílohou je dostávají všichni dětské odběratelé těchto časopisů, registrovaní v jednotkách registrovaných s označením „vodní“. Informace najdete na webu vodni.skauting.cz/modkre-stranky, kde si je můžete i stáhnout.

Příspěvky, postřehy, připomínky, informace, pozvánky či fotky zasílejte na adresu: kp@skaut.cz.

Do tohoto čísla přispěli: Václav Bartuška, Anna Cimbálová – Viki, Vladimír Cvrček – Vezír, Jan Fischer – Hvězdář, Milan Hanuš – Jelen, Jana Karaová – Kulda, Klára Klinderová – Škvrně, Michal Paulič – Kruřas, Marek Pleško, Vojtěch Řídký – Vojta, Petra Semjanová, David Svoboda – Cedník, HKVS, Maják Liberec

Fotografie uvnitř čísla: Bob Barton (Safety, Risks & Adventure in Outdoor Activities, 2007), Eliška Ebelová – Šišule, Milan Hanuš – Jelen, Eduard Hrabalík (Lanové centrum PROUD Olomouc), archiv AQUA, archiv Michala Pauliče – Kruřase, archiv Neptun Znojmo

Foto na titulní straně: Tomáš Klindera – Kokos

Redakční rada: Jana Karaová – Kulda, Klára Klinderová – Škvrně, David Svoboda – Cedník, Miroslav Havlík – Mira

Korektury: David Svoboda – Cedník • **Sazba:** Klára Klinderová – Škvrně